ІНТЕРВ'Ю 03.04.2026 | Адіс Ахметович

«Військова міць сама по собі нас не захистить»

Адіс Ахметович, речник фракції СДПН з питань зовнішньої політики, про ставлення партії до поточних конфліктів і роль Німеччини в Європі

Інтерв'ю взяла Валентина Берндт.

Нинішня ситуація в світі, від агресивної війни Росії проти України до конфліктів на Близькому Сході, викликає дискусії про те, чи слід Європі стати більш самостійною в питаннях безпеки. Як саме треба переосмислити європейську політику безпеки, щоб ЄС міг реагувати швидко й злагоджено? Яка роль Німеччини в цьому?

Європейський союз створювався як проєкт миру, не як військовий союз. Але реалії змінилися. Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну в 2022 році (якщо не раніше) стало очевидно, що безпеку Європи слід забезпечувати швидше, рішучіше і, головне, більш європейським чином. Тобто треба нарощувати військову дієздатність, скоординовану на загальноєвропейському рівні.

Зараз тиск знову посилюється, бо відбувається значне зміщення балансу сил. Фаза стабільного, заснованого на правилах порядку під проводом США добігає кінця. Ми опинилися в світі, де дедалі більше домінує політика сили. Саме тому Європа має стати більш незалежною, зокрема від так званих наддержав.

Нам потрібна власна безпекова архітектура як потужний європейський стовп у межах НАТО

З політики США очевидно, як небезпечно бути залежними. США з Дональдом Трампом на посту президента – ненадійний гарант безпеки. Отже, нам потрібна власна безпекова архітектура, здатна функціонувати самостійно як потужний європейський стовп у межах НАТО. Ми відкрито говоримо про намір значно збільшити інвестиції в оборону й орієнтуємося на ціль в п'ять відсотків в межах НАТО. Це не самоціль, а прояв

послідовності в політиці. Безпека має бути підкріплена матеріально.

Багато хто хоче, щоб Німеччина відігравала чітку провідну роль…

Справедливе очікування. Роль Німеччини, найбільшої економіки Європи, справді є ключовою, і це тому, що нас сприймають як надійного партнера, а не як загрозу. Звідси й відповідальність. Але лідерство для нас означає не домінування, а залучення. Німецька безпекова політика – це завжди європейська безпекова політика. Наші інтереси – європейські.

Ми маємо чесно визнати: військова міць сама по собі нас не захистить. Без економічної стабільності, без надійного енергопостачання, без дипломатії тривала безпека неможлива.

І ми маємо чесно визнати: військова міць сама по собі нас не захистить. Без економічної стабільності, без надійного енергопостачання, без дипломатії тривала безпека неможлива. В умовах дедалі жорсткішої конкуренції за владу ключем до успіху є поєднання військового потенціалу, економічної сили та політичної дієздатності.

Що ЄС має робити з партнерами, які блокують, як нещодавно Угорщина, допомогу Україні? І з партнерами поза ЄС, які не завжди виявляють готовність до співпраці?

В ключових питаннях Європа не повинна допускати блокувань і тиску. Коли йдеться про війну й мир, ЄС має бути дієздатним. Отже – більше рішень, ухвалених більшістю голосів, і прозоріші механізми проти блокування. Ті, хто ставить під загрозу безпеку Європи, не мають задавати тон. В зовнішній політиці Європа теж повинна виступати єдиним фронтом. З огляду на те, що право сильного знову набуває ваги, наша головна політична валюта тепер – єдність.

До речі, як саме ЄС слід діяти на міжнародній арені в багатополярному світі з новими конфліктами?

Європа має перетворитися з об’єкта на суб’єкта. На тлі посилення конкуренції за владу просто реагувати недостатньо, ми маємо впливати на ситуацію. Світ прямує туди, де моральні принципи окремих президентів ставляться вище за право. Для Європи це надзвичайно небезпечно. Адже наша стабільність ґрунтується не на військовій перевазі, а на правилах, договорах і надійності. Тому для нас головне: Європа має бути гарантом міжнародного порядку, заснованого на правилах. Це не ідеалістичний проєкт, а

наш власний вагомий інтерес. Без міжнародного права та обов'язкових правил Європа буде беззахисна перед наддержавами.

Ми маємо бути послідовними, тобто ніяких подвійних стандартів

При цьому ми маємо бути послідовними, тобто ніяких подвійних стандартів. Не можна обстоювати територіальну цілісність України й водночас релятивізувати цей принцип деінде. Тільки так ми зможемо завоювати довіру, зокрема, країн Глобального Півдня. Саме в цьому полягає головне завдання: поглиблювати партнерські відносини, і не тільки з найближчими союзниками на Заході. Багато держав хочуть правил, але без втручання в їхні внутрішні справи. Якщо ми хочемо формувати коаліції в багатополярному світі, ми мусимо вирішити це питання.

Інші європейські соціал-демократи, такі як Педро Санчес, зараз чітко висловлюються про конфлікти на Близькому Сході, наприклад, про Іран. Яку позицію має зайняти СДПН?

Я не приховую своєї оцінки війни проти Ірану, такої, як зараз: вона незаконна. Як соціал-демократ, я мушу це тверезо констатувати. СДПН – партія міжнародного права. І коли правовий порядок опиняється під тиском, цей фундаментальний принцип не можна релятивізувати. Це не формальність, а стратегічний інтерес, особливо для Німеччини. Наша безпека можлива тільки тоді, коли панують правила, а не свавілля. Звичайно, ми усвідомлюємо, що ми завжди в центрі напруги між інтересами та цінностями. Але нашими орієнтирами є, серед іншого, багатосторонність і міжнародне право. В традиції Віллі Брандта та Гельмута Шмідта ми поєднуємо вірність принципам зі стратегічним реалізмом. Дипломатія не суперечить силі, вона її передумова.

Ульріке Германн заявила на Лейпцизькому книжковому ярмарку, що Третя світова війна вже триває. Яка ваша думка?

Ні, це не так. Але зараз період значної глобальної напруги з реальними ризиками ескалації. Ми бачимо одразу кілька зон конфлікту: в Європі, на Близькому Сході, а також росте напруга в Східній Азії. Це все небезпечно саме тому, що одночасно. Але нам це дає шанс. Багатьом бракує конкретних політичних планів на сьогодення, а також стратегій на майбутнє. Воєнні операції самі

по собі, як ми зараз дуже добре бачимо, не гарантують стабільності.

Отже, у нас з'являється можливість проявити нову творчу силу завдяки більшій дипломатичності та далекоглядності, а також міжнародній координації та чіткій орієнтації на міжнародне право. Необхідною умовою, повторюся, є те, що Європа має діяти злагоджено, зокрема і в діалозі з партнерами за межами Заходу. Безпека досягається не лише за допомогою звичайного та ядерного стримування, а й за допомогою поєднання сили, дипломатії і чітких правил. Більшість держав світу в цьому питанні прагне до тих самих цілей.

Переклад з німецької Дар'ї Прусенко

Адіс Ахметович

Адіс Ахметович (Adis Ahmetovic) – німецький політик, з 2021 року – депутат Бундестагу, з 2025 року – речник фракції СДПН в Бундестазі з питань зовнішньої політики. Він вивчав політологію та германістику.